

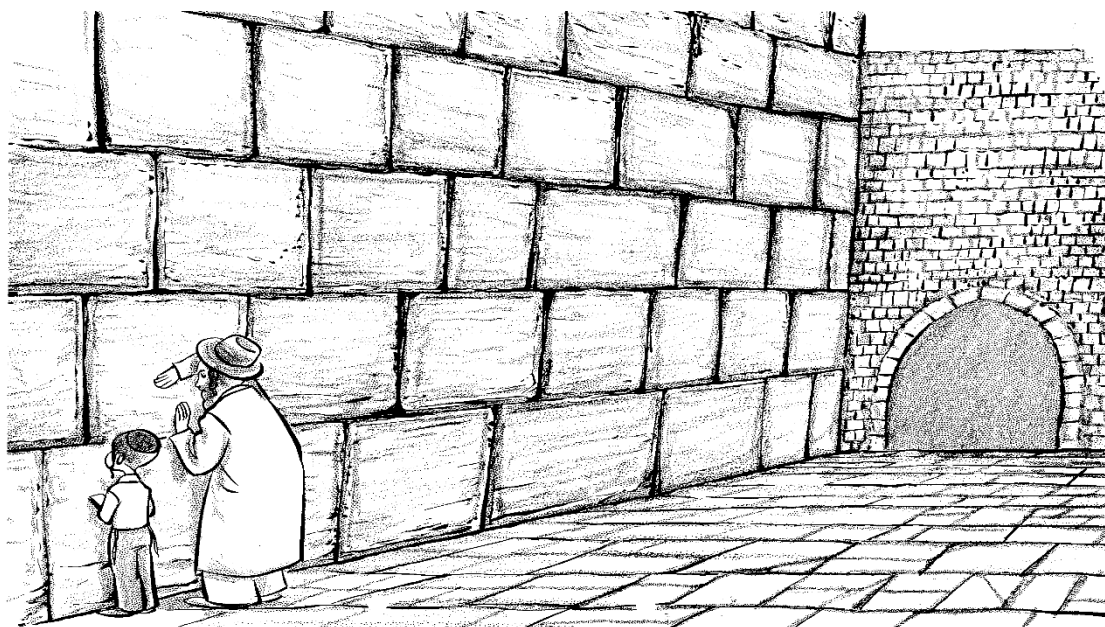
שאלות חזרה על ספר "אורות ההלכה"

הלכות צומות ותעניות

ארבעה צומות, דיני התענית, התפילות וקריאת התורה,

ימי בין המצרים ותשעה באב

סימנים קפ"ד-קצ"ב

כתב וערך: הרב אברהם עובדיה

ת"ת בית דוד החדש חולון

לומדים בהנאה - תשפ"ג

תלמיד יקר – שים לב!

איך עונים תשובות נכונות בקלות ובמהירות?

- ✓ קוראים את השאלה מתוך החוברת לאט וברור.
- ✓ פותחים את הספר בסימן ובסעיף המצוינים בסוף השאלה בסוגריים.
- ✓ קוראים היטב את ההלכה מתוך הספר.
- ✓ קוראים שוב את השאלה בחוברת.
- ✓ עונים בקצרה תשובה מלאה ברורה וקצרה במחברת בכתב ברור ויפה
(לא מעתיקים מילה במילה אלא מסכמים בשפה שלנו...)
- ✓ עוברים לשאלה הבאה...

בהצלחה ובהנאה!

סימן קפ"ד – ארבעה צומות (עמוד 538)

- 1) מי כתב מגילת תענית? (הקדמה)
- 2) מדוע, לדעת הרמב"ם, יש ימים שכל ישראל מתענים בהם מפני הצרות שאירעו בהם? (הקדמה)
- 3) מהו 'צום הרביעי' ומדוע נקרא כך? (הקדמה)
- 4) מהו 'צום החמישי' ומדוע נקרא כך? (הקדמה)
- 5) מהו 'צום השביעי' ומדוע נקרא כך? (הקדמה)
- 6) מהו 'צום העשירי' ומדוע נקרא כך? (הקדמה)
- 7) אלו 5 דברים קשים אירעו לעם ישראל ביום י"ז בתמוז? (הקדמה)
- 8) אלו 5 דברים קשים אירעו לעם ישראל ביום תשעה באב? (הקדמה)
- 9) מה אירע ביום ג' בתשרי? (הקדמה)
- 10) מה אירע ביום עשרה בטבת? (הקדמה)
- 11) למה יהפכו ימים אלו לעתיד לבוא? (הקדמה)
- 12) מי חייב להתענות בארבעה צומות הללו, ומה אסור לעשות? (א)
- 13) מי פטורים תעניות אלו, ומה הדין אם רוצים להחמיר? (ב)
- 14) מה דינו של חולה שאין בו סכנה בכל ארבע תעניות ומדוע? (ג)
- 15) חולה שנתרפא אך עודנו תשוש כח, מה דינו? (ג)
- 16) ממתי ועד מתי הוא זמן חיוב התענית ב-י"ז בתמוז, צום גדליה ועשרה בטבת? (ד)
- 17) ממתי ועד מתי הוא זמן חיוב התענית בתשעה באב, ומדוע? (ה)
- 18) באיזה אופן, בכל הצומות חוץ מתשעה באב, אסור לאדם לאכול ולשתות אפילו טרם עמוד השחר? ובאיזה אופן יהיה מותר? (ו)
- 19) מה הדין בענין רחיצת הגוף במים חמים בצומות? מה שכרו של המחמיר? מי מחמיר? ומתי לכל הדעות יש להקל? (ז)
- 20) איזה צום מארבעה צומות לעולם לא יחול בשבת? (ח)
- 21) אלו צומות מארבעה צומות יכולים לחול בשבת, ומה עושים במקרה כזה? (ח)
- 22) אם חל צום עשרה בטבת ביום שישי, עד מתי מתענים? (ט)
- 23) אם חל צום עשרה בטבת ביום שישי, מה אומרים בשחרית ובמנחה, ומה קוראים בתורה? (ט)
- 24) אם חל צום עשרה בטבת ביום שישי, מה אין אומרים במנחה? (ט)
- 25) אלו תעניות לעולם לא יחולו בערב שבת - ביום שישי? (ט)
- 26) מי ששכח ואכל ביום תענית ציבור ונזכר לאחר מכן, מה דינו? (י)
- 27) מי ששכח וברך ביום תענית ציבור על דבר מאכל או משקה, ובטרם יטעם ממנו נזכר שהוא תענית ציבור, מה יעשה, ומדוע? (יא)

סימן קפ"ה – סדר תפילת ארבע תעניות ואמירת "עננו" (עמוד 541)

- 28) במה נוהגים להרבות ביום תענית ציבור, באיזו תפילה, והיכן? (א)
- 29) באלו תפילות נושאים הכהנים כפיהם בתענית ציבור, ומה יש לעשות לכתחילה, ומדוע? (ב)
- 30) מהו זמן 'פגל המנחה'? (ג)
- 31) מתי אסור לכהנים לעלות לדוכן במנחה של תענית ציבור אפילו לא בדיעבד, ממתי יעלו לכתחילה, וממתי ועד מתי לכתחילה לא יעלו אך בדיעבד לא ירדו? (ג)
- 32) איזה כהן אינו נושא כפיו במנחה של תענית ציבור, ומה יעשה בשעת ברכת כהנים? (ד)
- 33) עד מתי מותר לכהנים לשאת כפיהם במנחה ומדוע, וממתי לא ישאו הכהנים כפיהם? (ה)
- 34) יחיד המתענה בארבע תעניות, מה אומר, היכן, וכיצד חותם? (ו)
- 35) מה הדין אם שכח ולא אמר "עננו"? (ז)
- 36) היכן השליח ציבור אומר "עננו", וכיצד מסיים? (ח)
- 37) שליח ציבור ששכח לומר "עננו" בין 'גואל' ל'רפאנו', ונזכר באמצע ברכת 'רפאנו', מה דינו? (ט)

- 38) שליח ציבור ששכח לומר "עננו" ונזכר אחר שאמר "ברוך אתה ה'" קודם שסיים "רופא חולי עמו ישראל", מה דינו? (י)
- 39) שליח ציבור ששכח לומר "עננו" ושכח ולא אמרה בברכת 'שומע תפילה', מה דינו? (י)
- 40) מתי הש"ץ אינו רשאי לומר "עננו" ברכה בפני עצמה בין 'גואל' ל'רפאנו'? (יא)
- 41) האם אומרים "עננו" בתפילת ערבית של ליל הצום? תלוי! (יב)

סימן קפ"ו – סדר קריאת התורה בארבע תעניות (עמוד 542)

- 42) באלו תפילות בארבע תעניות מוציאים ספר תורה? (א)
- 43) כמה עולים לתורה? (א)
- 44) מה קוראים? ומה הדין אם חל יום התענית בשני וחמישי? (א)
- 45) מהיכן ועד היכן קורא הכהן? (ב)
- 46) מהיכן ועד היכן קורא הלוי? (ב)
- 47) מהיכן ועד היכן קורא העולה השלישי? (ב)
- 48) ציבור שטעו וקראו בתורה בשחרית של תענית ציבור בשני וחמישי בפרשת השבוע במקום בפרשת "ויחל משה" הנקראת בתעניות, מה דינם? (ג)
- 49) מה התנאי להוצאת ספר תורה בתענית ציבור בשחרית ובמנחה? (ד)
- 50) באיזה מקרה יוציאו ספר תורה בתענית ויקראו בפרשת השבוע ולא "ויחל משה"? (ה)
- 51) אדם שאינו מתענה מחמת חולי וכדומה, האם רשאי לעלות לתורה? תלוי! (ו)
- 52) מה טוב להיזהר לענין הקורא בתורה, ומה יעשו אם אין שם אדם כזה? (ז)

סימן קפ"ז – הלכות ומנהגי ימי בין המצרים (עמוד 543)

- 53) אלו ימים בשנה נקראים "ימי בין המצרים", ועל שם מה? (א)
- 54) מה נוהגים בימים אלו? (א)
- 55) מה נוהגים לומר חסידים ואנשי מעשה בימים אלו? (ב)
- 56) ממה יש להימנע בימים אלו, ומה הדין לענין קטנים שהגיעו לחינוך? (ג)
- 57) באיזו שמחה מותר להשמיע שירים וכלי נגינה בימי בין המצרים? (ד)
- 58) הבא לפחות 4 דוגמאות לשמחה של מצוה! (ד)
- 59) האם מותר לברך ברכת 'שהחיינו' בימי בין המצרים על פרי או בגד חדש, ומה יעשה? (ה)
- 60) מה הדין לענין ברכת 'שהחיינו' בשבתות שבתוך ימי בין המצרים? ומה נכון להחמיר? (ו)
- 61) מיהם ה-3 אנשים שמותר להם לאכול פרי חדש ולברך עליו 'שהחיינו' בימי בין המצרים? (ז)
- 62) מי ששכח בימות החול בימי בין המצרים שפרי זה חדש או ששכח שהם ימי בין המצרים, וברך ברכת הנהנין ולפני שטעם נזכר שהוא פרי חדש, מה יעשה? (ח)
- 63) מי שטעה ואכל פרי חדש, כגון שזיף, בימי בין המצרים, ולא בירך עליו 'שהחיינו', מה דינו? (ט)
- 64) ממתן ועד מתי אין לשאת אישה? לאשכנזים ולספרדים? (י)
- 65) במה ממעטים מיום ראש חודש אב? (יא)
- 66) מה אסור לבנות ולעשות מראש חודש אב עד התענית, ומה מותר לעשות? (יב)
- 67) מה אסור לעשות ולקנות בימים מראש חודש אב עד התענית? (יג)
- 68) מה מנהג ירושלים לענין אכילת בשר ועוף בימים אלו? (יד)
- 69) האם אוכלים בשר ביום ראש חודש אב? לספרדים ולאשכנזים? (טו)
- 70) האם מותר לאכול בשר בשבתות שאחר ראש חודש אב? ומה הדין לענין סעודה רביעית? (טו)
- 71) למי מותר לאכול בשר בימים שאחר ראש חודש אב, ומדוע? (טז)
- 72) באיזו סעודה מותר לאכול בשר אחר ראש חודש אב, מה יש נוהגים, ומה עושים במקום שאין מנהג ידוע? (יז)

שאלות חזרה על ספר אורות ההלכה הלכות צומות ותעניות

- 73) מי שטעה וברך על מאכלי בשר, בימים שאחר ראש חודש אב, וקודם שטעם נזכר שאסור לאכול בשר בימים אלו, מה יעשה? (יח)
- 74) מהם 4 המנהגים בענין שתיית יין בימים אלו? ומה שכרו של המחמיר? (יט)
- 75) ממה אסור להסתפר ולהתגלח? לספרדים ולאשכנזים? (כ)
- 76) אם חל תשעה באב ביום שבת ונדחה ליום ראשון, מה הדין לספרדים לענין תספורת ותגלחת? מה נכון להחמיר? ובמה אין צריך להחמיר? (כא)
- 77) מה הדין לענין גזיזת ציפורניים בימים אלו? מה נוהגים להחמיר, ולמי יש להקל? (כב)
- 78) מה הדין לענין כיבוס בגדים בימים אלו? לספרדים ולאשכנזים? (כג)
- 79) מה עוד אסור לעשות בשבוע שחל בו ת"ב [או מ"ח אב לאשכנזים] חוץ מלכבס בגדים? (כד)
- 80) באיזה מקרה יהיה מותר לספרדים לכבס בגדים עד ערב תשעה באב, ומדוע? (כה)
- 81) מה הדין לענין צחצוח נעליים או שטיפת רצפה בשבוע שחל בו תשעה באב, ומדוע? (כו)
- 82) מה הדין לענין רחיצת הגוף בימים אלו? במים חמים ובמים קרים? לספרדים ולאשכנזים? (כז)
- 83) מה נוהגים חלק מהאשכנזים לענין החלפת הבגדים בערב שבת חזון? ומה מנהג הספרדים? (כח)
- 84) מהי "שבת חזון"? (כח)
- 85) מה הדין לענין אכילת בשר ושתיית יין בשבת שלפני תשעה באב, ומה יזהרו? (כט)

סימן קפ"ח – הלכות ערב תשעה באב וסעודה המפסקת (עמוד 548)

- 86) מה אין אומרים בתפילת מנחה בערב תשעה באב, ומדוע? (א)
- 87) אם חל תשעה באב במוצאי שבת, מה אין אומרים בתפילת מנחה של שבת? (א)
- 88) מה יש נוהגים לומר בכל יום אחר חצות היום או הלילה בימי בין המצרים? (ב)
- 89) מה אומרים בתיקון חצות: תיקון רחל או תיקון לאה? (ב)
- 90) מה לא עושים בערב תשעה באב ובתשעה באב? (ג)
- 91) מה אסור לאכול בסעודה המפסקת? (ד)
- 92) באיזה מקרה יהיה מותר לאכול בסעודה מפסקת שני תבשילין משתי קדרות [סירים]? (ד)
- 93) האם 2 ביצים נחשבים לשני תבשילין? תלוי! (ה)
- 94) האם ירקות נחשבים כתבשיל לענין סעודה המפסקת? תלוי! (ו)
- 95) באיזה אופן יהיה המותר לאכול כמה סוגי ירקות בסעודה המפסקת? (ז)
- 96) האם מותר לאכול כמה מיני פרות או ירקות חיים או כבושים בסעודה המפסקת? תלוי! (ח)
- 97) מה דינו של תבשיל המעושן לענין סעודה המפסקת? (ט)
- 98) מה דינה של גבינה לענין סעודה המפסקת? (ט)
- 99) על מה נהגו לשבת בסעודה המפסקת, ומה טוב להחמיר? ומה דין הנשים בענין זה? (י)
- 100) כיצד אין לשבת לאכול בסעודה המפסקת, ומה הדין אם שכחו וישבו כך? (יא)
- 101) איזו סעודה נקראת "סעודה המפסקת"? (יב)
- 102) באיזה אופן אדם יאכל סעודה בערב הצום, ואין בדעתו לאכול אחריה סעודה נוספת עד הצום, ובכל זאת אינה נחשבת "סעודה המפסקת"? (יג)
- 103) באיזה אופן אדם אוכל סעודה בערב הצום, ובדעתו לאכול אחריה סעודה נוספת קודם הצום, ובכל זאת הסעודה הראשונה נחשבת לו לסעודה המפסקת? (יד)
- 104) באיזה אופן מותר לאכול בסעודה המפסקת שני תבשילין ואף לאכול בשר ולשתות יין? (טו)
- 105) האם מותר לאכול לאחר שסיים סעודה המפסקת? תלוי! ומה טוב להחמיר? (טז)

סימן קפ"ט – החייבים והפטורים מתענית תשעה באב ודברים האסורים בתשעה באב (עמ' 550)

- 106) מי חייב להתענות בתשעה באב, ומה אסור לפרוץ? (א)
- 107) מה אמרו חז"ל על מי שמתאבל על חורבן ירושלים? (א)

שאלות חזרה על ספר אורות ההלכה הלכות צומות ותעניות

- 108) מהם 5 האיסורים האסורים בתשעה באב בין בלילה ובין ביום? (א)
- 109) מה דינים של הקטנים לענין תענית תשעה באב? (ב)
- 110) מי עוד פטור מהתענית? (ג)
- 111) מה דינו של זקן שתש כוחו מחמת התענית? (ד)
- 112) האם הפטורים מהתענית צריכים להתענות תענית שעות או לאכול פחות מכשיעור? (ה)
- 113) הפטורים מהתענית, כיצד יאכלו, ומה יאכלו? (ו)
- 114) הפטורים מהתענית, מה צריכים לעשות קודם אכילתם כשחל תשעה באב במוצאי שבת? (ז)
- 115) בתשעה באב, באלו מים אסור לרחוץ, ואלו אברים אסור לרחוץ? (ח)
- 116) איזו רחיצה אסור, ואיזו רחיצה מותרת? (ט)
- 117) כיצד יטול ידיו ביום תשעה באב שחרית [כשקמים מהשינה], ומה מברך? (י)
- 118) כיצד ירחץ פניו ביום תשעה באב שחרית? (יא)
- 119) היוצא מבית הכיסא, כיצד יטול ידיו, ומה יברך? (יב)
- 120) כהן העולה לדוכן [לברכת כהנים] בתשעה באב, כיצד נוטל ידיו? (יג)
- 121) חולה הצריך לאכול בתשעה באב, כיצד נוטל ידיו? (יד)
- 122) למי מותר לרחוץ מאכלים במים אע"פ שידיו נוגעות במים, ומדוע? (טו)
- 123) מה הדין לסוך גופו בשמן בשעה באב? תלוי! (טז)
- 124) אלו נעליים אסור לנעול בתשעה באב, ומה הדין אם לובש גרביים? (טז)
- 125) אלו נעליים מותרים בנעילה בתשעה באב? (טז)
- 126) האם גם לנשים אסור ללבוש מנעלי עור? (יז)
- 127) למי מותר ללבוש נעליים מעור בתשעה באב? (יח)
- 128) מה אסור לקרוא וללמוד בתשעה באב, ומדוע? (יט)
- 129) מה מותר לקרוא וללמוד בתשעה באב, ומה צריך לדלג? (כ)
- 130) מה מותר ללמוד ממסכתות הש"ס? (כא)
- 131) מה עוד אסור לקרוא, ומה הדין למי שרגיל לקרוא בהם בכל יום? (כב)
- 132) האם מותר בתשעה באב ללמוד תורה על ידי הרהור, ומדוע? (כג)
- 133) האם מותר בתשעה באב לכתוב חידושי תורה? ומה הדין אם חושש שישכחם? (כד)
- 134) מה אסור לשאול בתשעה באב? (כה)
- 135) כיצד עונים לעם הארץ שאינו יודע הדין ואומר 'שלום' לחברו בתשעה באב? (כה)
- 136) מה עוד אסור לעשות בתשעה באב, ומדוע? (כו)
- 137) מה דינו של העושה מלאכה בתשעה באב? (כז)
- 138) כיצד יש לנהוג בשינה? תן דוגמה! (כח)

סימן ק"צ – דיני תשעה באב שחל במוצאי שבת (עמוד 553)

- 139) כשחל תשעה באב במוצאי שבת, מתי יש לחלוץ את הנעלי עור? (א)
- 140) מה ראוי לעשות בכל המקומות לענין תפילת ערבית בתשעה באב שחל במוצ"ש, ומדוע? (ב)
- 141) כיצד עושים 'הבדלה' בתשעה באב שחל במוצ"ש? (ג)
- 142) כיצד עושים 'הבדלה' במוצאי תשעה באב? (ד)
- 143) מה יעשה מי שצריך לאכול בתשעה באב כגון חולה או יולדת, לענין 'הבדלה'? (ה)
- 144) האם אדם חולה שלא צם, יכול להוציא ידי חובת 'הבדלה' אדם בריא שצם? (ה)

סימן קצ"א – הלכות תפילות תשעה באב (עמוד 554)

- 145) על מה יושבים בתשעה באב בבית הכנסת, ועד מתי? (א)
- 146) ממתני נהגו להקל לשבת על כסאות? (א)

שאלות חזרה על ספר אורות ההלכה

הלכות צומות ותעניות

- 147) האם מותר לשבת על גבי קרקע מרוצפת בתשעה באב? ומה טוב להחמיר? (ב)
- 148) האם מותר לשבת על שרפרף קטן? ועד איזה גובה? ומה הדין אם הוא זקן תשוש כח? (ג)
- 149) האם בתשעה באב חייבים לעמוד בפני אבא או הרב? (ד)
- 150) באלו תפילות אומרים "נחם" [בברכת 'בונה ירושלים' שבתפילת העמידה]? מחלוקת! (ה)
- 151) כיצד חותם בברכת "נחם", ומה הדין אם חתם כרגיל 'בונה ירושלים'? (ו)
- 152) מי ששכח ולא אמר "נחם", ונזכר אחר שחתם "בונה ירושלים", מה יעשה וכיצד חותם? (ז)
- 153) אם שכח לומר "נחם" גם ב"שומע תפילה", מה יעשה? (ח)
- 154) אם לא אמר "נחם" גם ב"רצה", מה יעשה? (ח)
- 155) אם סיים את התפילה ולא אמר "נחם", חוזר או לא? (ח)
- 156) מי צריך לומר "עננו", ובאלו תפילות אומרים זאת הספרדים? (ט)
- 157) היכן אומר היחיד "עננו" וכיצד חותם? (י)
- 158) היכן אומר הש"ץ "עננו", וכיצד חותם? (י)
- 159) מה מנהג האשכנזים בענין אמירת "עננו"? פרט! (יא)
- 160) מה ישתדל כל אדם לעשות בשעת אמירת "איכה" וקינות? (יב)
- 161) מה אסור לעשות בשעת אמירת "איכה" וקינות, ומדוע? (יג)
- 162) על מה נתקנה ברכת "שעשה לי כל צרכי" בברכות השחר? (יד)
- 163) האם בתשעה באב מברכים ברכת "שעשה לי כל צרכי" בברכות השחר? מחלוקת! (יד)
- 164) מה הסברא לומר שלא מברכים בתשעה באב ברכת "שעשה לי כל צרכי"? (יד)
- 165) מהם 3 הטעמים לומר שכן מברכים בתשעה באב ברכת "שעשה לי כל צרכי"? (יד)
- 166) מה נוהגים להלכה בענין ברכת "שעשה לי כל צרכי"? (יד)
- 167) מהו מנהג ירושלים בענין עטיפת הציצית והנחת התפילין בתשעה באב? (טו)
- 168) מה יש נוהגים בענין עטיפת הציצית והנחת התפילין בתשעה באב? ומה ראוי שיעשו? (טז)
- 169) מה אין אומרים אחר החזרה, ומדוע? (ז)
- 170) כמה ספרי תורה מוציאים בשחרית, וכמה עולים לתורה? (יח)
- 171) במה קוראים בתורה בשחרית? ובמה מפטיר העולה השלישי? (יח)
- 172) מה אין אומרים בשעת "פתיחת ההיכל"? (יח)
- 173) מה אומרים אחר התפילה? ומה יש נוהגים לקרוא לאחר מכן? (יט)
- 174) על מה יושבים בתפילת מנחה? (כ)
- 175) מה אומרים אחרי "אשרי"? (כ)
- 176) כמה ספרי תורה מוציאים במנחה, וכמה עולים לתורה? (כ)
- 177) במה קוראים בתורה במנחה? ובמה מפטיר העולה השלישי? מחלוקת! (כ)
- 178) האם העולה השלישי אומר 'חצי קדיש' אחר הקריאה? (כ)
- 179) מה מתפללים לאחר קריאת התורה? ומה עושים הכהנים בחזרה? (כא)
- 180) אלו פסוקים אומרים אחר החזרה? (כא)

סימן קצ"ב – הלכות מוצאי תשעה באב (עמוד 557)

- 181) מתי מותר לאכול ולשתות במוצאי תשעה באב? (א)
- 182) כמה דקות לאחר השקיעה הוא זמן 'צאת הכוכבים'? (א)
- 183) מה נוהגים לעשות אחר תפילת ערבית? מה טוב לעשות? ומה יש נוהגים? (ב)
- 184) עד מתי נוהגים שלא לאכול בשר ושלא לשתות יין? הספרדים והאשכנזים? (ג)
- 185) ממתני מותר לכבס וללבוש בגדים מכובסים? לספרדים ולאשכנזים? (ד)
- 186) ממתני מותר להסתפר ולהתרחץ במים חמים? לספרדים ולאשכנזים? (ד)
- 187) עד מתי נוהגים שלא לברך "שהחיינו" על פרי חדש או בגד חדש? 2 שיטות! (ה)
- 188) באיזה אופן יהיה מותר להסתפר ולכבס ולהתרחץ ביום עשירי באב, ומדוע? (ו)
- 189) מה יעשה מי שקשה לו להסתפר ולכבס ביום שישי? (ו)

- 190) אם חל תשעה באב בשבת ונדחה ליום ראשון, האם אפשר לאכול בשר ולשתות יין במוצאי התענית [שהוא ליל י"א באב]? לספרדים ולאשכנזים? (ז)
- 191) במוצאי תשעה באב דחוי [משבת לראשון], לענין מה יש להקל אף למנהג האשכנזים? (ח)
- 192) בית ראשון מפני מה חרב? (סיום)
- 193) בית שני מפני מה חרב? (סיום)
- 194) מה אמר רבי עקיבא על מי שעושה מלאכה בתשעה באב? (סיום)
- 195) מה אמרו חכמים על מי שעושה מלאכה בתשעה באב? (סיום)

בהצלחה ובהנאה!